

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Generalis Totivs Sacri Ordinis Clericorvm Canonicoꝝ Historia Tripartita

Pennotto, Gabriele

Coloniae, Anno M.DC.XXXXV.

XXXVI. Quamplura per Ludouicum de Angelis falso allegata reteguntur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38634

subscriptam concordiam factam inter R. Patres Canonicos Regulares monasterij S. Vincentij extra muros Civitatis Vlybionen. & RR. Patres Monasterij Domine nostre de Gratia eiusdem Civitatis. Ordinis Fratrum Eremit. S. August. cum omnibus conditionibus appofito confirma accepto, & quatenus opus fit robora. In vniuersum Patru. & Filij, & Spiritus sancti. amen. Habentque & referent Serenissima Regina Donna Leonora. & ut ait ingentes, cum virtutibus, & bonitate prefata concordia facta est. In quorum fidei hac manu scripti, & sigillo, quo familiariter uter communiter. Datum Rom. 19. Augusti 1500.

Supra cap. 2. §. 1. pag. 109. ad probandum, quod tempore D. Bernardi Abb. tis Claruall. nis erat monasteria Eremit. Ord. S. August. all. gat epistolam quandam inter ep. solas Petri Cluniacensis lib. 4. epistola 31. sub nomine Petri Pictauiensis scribentis nonnullis Eremitis in hanc modum: Si ad nostrum rogatum vestro de Academico venire dignemini. hanc omnia diffugerint, & non a seueremus Academicum. Vide pictam epistolam in Bibliotheca Cluniacensis, inuenies primò illam non esse epistolam Petri Pictauiensis, sed cuiusdam Eremitæ ad ipsam Petrum Pictauiensem, eiusdem tamen instituti, cuius erat ipse Petrus Pictauiensis, quod inde Panagyricum eiusdem Petri Pictauiensis, qui praxmittitur libris Petri Cluniacensis, & inuenies illam fuisse Monachum Cluniacensem. Cur verò dixerit ille Eremita & ad nos cum, Augustina vestro & epistola causam fuisse, quod ille Petrus Pictauiensis Academicus esset adductus sicut erat Augustinus ante tamen suam conversionem ut conque res se haberet, omnes illi erant Monachi Cluniacenses, qui vocabantur etiam Eremitæ.

CAPVT TRIGESIMVM SEXTVM.

Quamplura per Ludouicum de Angelis in libris de Vita, & laudibus Augustini editis falso allegata reteguntur.

Rati censura digni sunt libri, quos Ludouicus de Angelis Eremita Augustinensis de Vita, & laudibus B. Augustini edidit Parisijs euos anno Domini 1614. Nam vt de multis falso per illum allegatis nonnulla tibi retegam, lib. 2. cap. 4. pag. 29. ad suadendum, quod Augustinus, exemplo B. Antonij conuersus fuerit ad vitam monasticam, citat Augustinum lib. 8. Confess. cap. 6. dicentem: inde sermo eius de nobilitate est ad monasterium S. Antonij greger, & mox suauolentia. Vide textum Augustini, & de monasterijs S. Antonij nihil reperies. Verba Augusti-

ni sunt. inde sermo eius de nobilitate est ad monasterium greger, & mox suauolentia tua not, dicit tua, id est Dei, & non dei Antonij & vbera deserta Eremit, quorum nos nihil sciebamus, & erat monasterium Mediolanipulum in bonis fratribus extra Urbis moenia sub Ambrosio muratore. Vides hic Augustinum non de Antonij monasterijs loqui, sed de omnibus monasterijs in vniuersali.

Lib. 3. cap. 4. inquit. Præterea Liber extat yto illu. & manuscriptu in biblioteca Vaticana, qui sic in fine, explicit liber S. Augustini de Cognitione veræ vite, quem fecit fratribus Eremitu in monte Pisano, ipso existente fratre anno etatis sue trigesimo primo. Verum ne legentes audito nomine Bibliothecæ Vaticanæ expauescerent, subiungere debebat neque Augustinum, neque Bedam, neque Possidium eius libri meminisse: recentiores verò illum vt spurium reuocissis, & errores continere, vt eum dicit cap. 6. quod Angeli omnia contingentia nouerunt, antequam fiant. Et quod caput est, si Augustinus illum librum scripsit anno etatis sue 31. in monte Pisano fratribus Eremitis, ipso similiter existente fratre, necesse est istum librum non à sancto, sed neque à Christiano, verum à concubinario & infidelis scripto, & fratres illos non sanctos Eremitas, sed infideles, & scortatores, vt ipsi Augustino similes essent: nam Augustinus anno etatis sue 31. adhuc infidelis, & concubinarus erat, vt supra dictum fuit. Post baptismum verò neque in monte Pisano subsistit, nec montem Pisianum vidit, vt cap. 5. ostendimus. Et esto Codex Vaticanus eentum, aut etiam 200. annis vetustior sit, nihil refert.

Ibidem refert Possidium cap. 31. ita scribentem. Vixit (scilicet Augustinus) vniuerso 76 in Cleruatu autem, vel episcopo in sermo quadraginta, laicus monachus in agru Tagastensis sermone trinitatis. Hæc verba, laicus monachus in agru Tagastensis sermone trinitatis, ab hoc Autore sunt addita, & in textu non habentur. Et nota, quod vbiunque Possidius nominat Augustinum laicum, hic Autor addit monachum, quod est textus Doctoru corrumpere, & deprauare.

Lib. 4. cap. 2. ait: Antonius ergo fuit Augustinus vbi monachus, hac de causa tanquam commendabat illi Africani, quos apud Carthaginem primum ipsam vitam monasticam docuerat, sic arguens. Quo pertinet (quasi) tam aperte contra præcepta Apostoli conuati: Citatur in margine liber de opere Monachorum cap. 31. Quod Augustinus Monachos Carthagenenses prius docuisset vitam monasticam, neque in Augustino, neque in Possidio reperitur, sed ab hoc Autore de suo additum. Ex libro de Opere monachorum & ex libro 2. Retractionum cap. 21. satis appar, monachos apud Carthagini opera Aurelij Carthagenensis Episcopi esse cepisse, quibus Augustinus librum de Opere monachorum scripsit rogatus ab ipso Aurelio.

Eodem lib. cap. 3. in princ. citat Martyrologium Romanum Petri Morfalini Parisijs editum

Canones missi... praedicti pro... Sedique va... ualium Petrus à... tem tempore Gab... emit a vocati, Ca... seu coequales ne... xi uolunt, & Gab... cecant (seda prin... & propositioe) ... egressi sunt. De... elicitu auxilio, & ... onicos sententiam ... ult, de qua conti... Apostolica prom... d Alexandru VI... etri cathedram go... queffis sunt, quod ... hoc negotium ar... quant, qui velle ... iam intelligens, ad... os protulit senten... simulque literas e... Eccliesia Vlybion... entiam in parte ... oboro, alios vero ... pro parte nostroru ... igni adhererant, ad ... & ad certas se... sunt adepti licet u... titatis Episcopi fa... fauerent confirma... soluti expensis ob... facta longa tempo... resus illos curda ex... mulgata sunt, et u... oniciati in omnium ... de clarati fuerunt, ... stari sunt, & in ma... b postestate eoru tri... pensum em trati... in e actiouis depor... Curiam miserat, ... non vt cautionem sol... unt, ita vt sibi adu... omni 2. 99. interisf... gall, tale pallium at... tinerunt, vt Canonice... prout ab initio sim... optimo iure depud... condicione, quod p... burus compositione... ens arg voluisset, & ... uerna aureos mille le... at quadam concordi... us de spaleto nonces... lu de Fulg. Apostolica... d. s. Ori. Exstru... gereus per profectum

an. 483. sic dicens: Tertio nonas May Mediolani conuerso S. Augustini Episcopi & confessorii sub Ambrosio Episcopo eiusdem Ciuitatis, & ab eodem baptizati, nigrum monachalemque habitum induiti. Verum illud Martyrologium Ecclesia Romana nunquam probauit, sed nec probare potuit, cum ex antiquissima traditione Ecclesie recens baptizati albis, & non nigris induantur. Quare quod Petrus Morfianus de habitu nigro Monachali posuit, ab aliquo Eremita deceptus accepit, & illius Martyrologium perpetam vocatur Martyrologium Romanum.

Eodem loco inquit, *vestis Augustini per vniuersum Catholicum Orbem imagies cum monachalibus vestimentis indurum authenticum testimonio predicant, quod prae datum Ambrosio Coranui obtulit ita summo Pontifici Romano Sixto IV. In prima Ecclesia Christianorum Sancti Ioanni Laterani, in capella Domini Pape in suo Palatio, in Ecclesia S. Petri de Roma, in Ecclesia Sanctae Sophiae Constantinopolu. In Ecclesia D. Mariae Maioris de Roma, in Episcopatu Pisano, Lucano, Florentino, Senensi, atque Papiensi imagies Sancti Augustini cum cuculla nigra, atq; scapulari, id est, cum tunica talari, & capite super spatulas eiusdem coloru. Quod ad picturas spectat, inferius tractandum erit. Nunc aduerto duplex mendum in his verbis contineri. Primum est, testimonium Ambrosij Corani, siue Coriolani in libro, quem obtulit Sixto Quarto, authenticum esse. Nam hoc à veritate in tantum abest, vt propter innumera mendacia conuicta, & calumnias in Canonicos Regulares effusa, idem Sixtus Quartus, & illius successor Innocentius Octauus ipsum librum ante expurgationem suspendunt, cuius rei fidem facit etiam Tritheimius in libro de Scripturis Ecclesiasticis, vbi ceteros omnes libros Coriolani recensens huc solum omisit, quem tamen primo loco recensere debuerat, nisi fuisset per Sedem Apostolicam damnatus: nam in editione operum Coriolani Romana, quam solum Tritheimius vidit, & cuius ordinem sequitur, in primo loco ponitur Defensorium, siue Apologia. est liber apud nos in monasterio S. Mariae Pacis de Vrbe, ac etiam Augustinus Ticiensis in libello, cuius est titulus. Clipeus veritatis §. 57. quod necessario monendum duxi, ne legentes illum librum labantur in errorem. Secundum mendum est, in Ecclesia Lateranensi in capella Domini Pape adesse vetustas imagines S. Augustini cum cuculla nigra, & scapulari eiusdem coloris. Nam omnes illius Ecclesie, & hospitalis picturae antiquae ante annos centum, vel ducentos, ipsum Augustinum habitu Clericali indutum referebant, sicut etiam nunc referunt, nimirum cum Rochetto, & tunica alba, & pluuiali, & mitra, vt nunc etiam videri potest in pictura, quae est super altare maius in parte Ciborii, quae respicit versus austrum altare aliud vbi Sanctissimum Sacramentum Eucharistiae seruatur, imago vero, quae nunc cum cuculla nigra cernitur, sub Clemente Octauo fluadente Sacrifici Pontificio depicta est, quam*

etiam idem Pontifex deleri, & reformari praecipit, sed pictor tunc temporis Roma discesserat. De alijs inferius dicemus.

Eodem capite ait: Anno 1084. adificatum est *clarissimum D. Marci templum supra quod, vt testimonio constat a iheronimo, ante centum annos factu, & typis commisit in Apologia Coriolani quatuor Dolorum Ecclesie simulachra fuerant erecta, inter quae simulachrum similitum parentis Augustini cum cuculla, seu cappa subtus cum capite, seu pluuiali, & capiteo desuper. Fateor, templum D. Marci anno 1084. inchoatum, & super illo posita eiusmodi simulachra: at non eo tempore quo fuit inchoatum, sed neq; ducentis annis post, neque authenticum instrumentum à Coriolano productum contrarium docet.*

Ibidem dicit: *in ciuitate Papiam Aula Consistoriali ab antiquissimo tempore depictum fuisse Augustinum cum indumentis monasticis. Sed subscriptio eiusdem picturae, quam ex industria omisit, indicat eandem picturam anno 1503. factam esse. Ostendemus vero inferius publica vexilla ciuitatis Papiensis ante annum 1480. Diuum Augustinum, non Monachico, vel Eremitico, sed Clericali, & Canonicali habitu indutum semper habuisse.*

Eodem lib. 4. cap. 4. *vestem nigrum, atque talari gestabat Episcopo, qualem Monachus veteris ex Erenio Tagasta ad Ecclesiam Hipponensem: inde eam ostendit, & quibus cum diuisis clauis fuerat presbyter, non nisi cum huius vestibus, inquit, quibus illo tempore induitur. Verum textus emendati Augustini non habent huius, sed cum huius, & sane si quando Augustinus illum sermonem habuit, adhuc habebat vestes, quae ex Tagasta secum tulerat ante presbyteratum, magnum fuit Dei miraculum, quia tunc senex erat, quando illum sermonem ad populum Hipponensem habuit.*

Ibidem ait: *Secundinus Haereticus Monasticum vestibus infestissimum, Augustinum dicebat in tenebras infernales ex conuiuio nuptiarum culesium pellendum, nigrum causa vestium. Citatur in margine Secundinus in sexto tomo Augustini ante librum contra Secundinum. Equidem vt hunc Autorem exculem, nihil aliud dicere possum, nisi somnum illum passum esse, cum Secundini epistolam legebat: vbi enim Secundinus in ea Epistola de vestibus monasticis loquitur? vbi dicit Augustinum pellendum in tenebras exteriores nigrarum causa vestium? Frange ibi Secundinus Manichaeus duas naturas in homine secum pugnantem, alteram boni, alteram mali, quam pugnam dicit in nobis exerceri per actus virtutum, & vitiorum. Subdit deinde: *Illorum in medio posita anima, cui à principio natura sua debet victoriam, haec si vna cum spiritu vitium fecerit, habet cum eo vitam perpetuam, illudque possidebit Regnum, ad quod Dominus noster inuolat: si vero à spiritu vitium incipiat trahi, & consentiat, ac per consensum vitium dimum gerat, habebit harum sortium indulgentia fontem, carnis enim commitione ductus, non propria voluntate. At si cum se ipsam cognouerit, conuertat malis, &**

non se armet contra mundum, voluntate sua peccabit quam si iterum pudeat errasse, paratum inueniet misericordiarum autorem: non enim punitur quia peccauit, sed quia de peccato non doluit. At si cum eo peccato si vna recedat, tunc excludetur à vniuersi stultae comparatur, tunc bar es erit si si stultae manus, tunc à Domino pellatur ex conuiuio nuptiarum, nigrarum causa vestium, vbi erit stultus, & stultus denique, ibique cum Diabolo ad ignem aeternum vestis, quem tua mira prudentia aut ex archangelis factum memorat, aut nigris se fatetur. Haec Secundinus, nihil supra. Vnunc qui fideliter & ingenue autor deducit, Secundinum nigris Monachorum vestibus infestissimum, diuile Augustinum ex conuiuio nuptiarum in tenebras exteriores pellendum nigrarum causa vestium, & quàm apposite nigras anime vestes, quaeque aliud nihil sunt, nisi peccata, ob quae vestes iuxta parabolam Euangelicam à Secundino introductam, mali homines ex conuiuio nuptiarum pelluntur in tenebras exteriores, tum suis Eremitis, tum etiam B. Augustino apta erit.

Ibidem. *Verficulo Pallium ait: Hanc vestem ab Augustino gestari cum vidit Nectarius, Ciceronem vocat non rogatum, sed palliatum, non enim ei conuicti sequi Romam: iterum Dominos, gentemque rogatum, sed Graecos, & palliatos Monachos, vt rogum ipsarum paginam paginam resolutis palliorum imitatus speciem retorqueret huiusque, & bene Nectarius de Augustino Mem. b. & palliato. Citatur Nectarius in margine epistola 153. ad Augustinum. Cogor hic loci proferre veritatis verba ipsius Nectarii ex scribere ex eadem epistola ducentelima quinquegelima tertia, & sunt ista: *in ipso tunc eximerato tuo, quibus illorum curam, & templorum carceronias destruxit, audire mihi visum sum Philosophi vocem, non illum, quem in Academiā memorant centores huiusmodi anulari sententem, ex profunda quadam cogitatione demersum redolui ad frontem caput implicitum genibus, vt aborum praclara inuenta doctrina egeum quidam alumnus: oppugnet, asseritque praclara, & cum saum nihil defendit, a consuetudine plane exortatus oratione tua ante oculis stetit Marcus Tullius Consulatu, qui inuenerit eorum capibus conferuatis fore: sitis campi signa vidit: suspensibus Graecis seculo laueatus in ferret, tubamque illam canora vocu, & lingua, quam in criminum reos, & Republica patri. ita spiritus iusta indignatione flauerat, anhelus inuenteret, rogumque ipsam rugarum paginam resolutis palliorum inuitatus speciem retorqueret. Haec Nectarius Augustini orationem contra idola commendans, cuius vehementiam in exaggerando errores paganorum magnificiens, inquit videre sibi visum in illa oratione Marcum Tullium Consularem, & tubam illam canore vocis, & linguam, quam in criminum reos, & Republicae patricias spiritu iustae indignationis flauerat, anhelus inuenteret, rogumque ipsam rugarum paginam resolutis palliorum speciem imitatus retorqueret. Hic auctor Nectarium de Augustino Monacho palliato locutum fuisse con-**

non se armet contra inimicum, voluntate sua peccabit, quam si iterum pudeat errasse, paratum inueniet sese...

Ibidem. Verliculo Pallium ait: Hanc vestem ab Augustino gestari cum viderit Nectarius, Ciceronem vocat in rogationem, sed palliatum, non enim ei conuenit...

tendit. Et haec sunt Augustiniana cuculla solidissima fundamenta. Ibidem in fine capituli inquit: Gestauit enim (scilicet baculum) Augustinus, & Ordo eius Eremiticus ad Gregorium Nonum, ut ait Iordanus de Saxonia...

Eodem lib. 4. cap. 7. ad finem, citat D. Antoninum in 3. p. historiali cap. 24. in fine dicens: Dixit Ambrosius huius, sicut Augustinus in libro...

Eodem lib. 4. cap. 6. contra illos, qui negant Augustinum fuisse Monachum, producit Apologiam, siue Antidotum Riccardi Cenomani contra censuram Erasmi in Regulam Augustini, sed perperam...

Eodem lib. 4. cap. 7. dicit S. Antoninum agnosceret sermones ad Eremitas pro veris factibus Augustini. Quod falsum est, quia Antoninus solum refert dicta eiusdem Eremitae...

Eodem lib. 4. cap. 8. loquens de baptismo Augustini refert eundem lib. 9. Confess. cap. 6. dicens: Societatis enim in gratia tua baptizati, educendum in disciplina tua, nempe monastica. Deinde citat August. 7. Confess. c. 8. dicens: Consequitur...

VI.

V. 21

M.

ordinari praecipit, iustificat. Dea... dicitur quod, ut... non amos... in quatuor... inter qua... cum cuculla... capiteo... incho... simulachra: ut... sed nequid... icum instrumen... ontrarium docet... Aula Confessoru... fuisse Augustinum... scriptio eiusdem... indicat eandem... Offendimus ve... Papiensis ante... non Monachi... & Canonicali...

VI.

Monasticum vestium in tenebras infernas pellendum, nigrae Secundinus librum contra Socrum excusum, immum illum palam legebat: videri vestibus monasticum pellendum in causa vestium? Finis dicitur naturam boni, alteram nobis exerceri perdit deinde: Hanc quo natura sua dedit autem securus, habere possidebit Regnum...

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK PADERBORN

174

vixit Euodius, Monasticam intelligit. Quae sunt glossae frigidae ab hoc autore de proprio haustae, nosquam enim legimus Augustinum militiam Christianam ad solos Monachos restrinxisse, neque Adeodatum, aut Euodiu, Monachos, vel Eremitas fuisse. **VII.** Ibidem addit: *Ad montes Pisanos deinde venit, & Eremitas illic viuites visitauit, sicut Licentius eiusdem comes itineris in memoriam ei reuocat hoc versu:*

*Omnibus transactis reuocet si pristina foles
Leticiae auro arare, quos libera tecum
Otia tentantes, & candida iura bonorum,
Duximus Italia medio, montesq; per altos.*

Verum errat Autor hoc loco, nam praeter quod falsum est, Augustinum Eremitas in monte Pisano aliquando vidisse, esto verum id esset, tamen ex verbis allegatis, aut ex alijs, quae legi possunt in epist. 39. inter Epistolas Augustini, hoc nec per somnium quidem deduci potest, nisi dicamus, in Italia solum montem Pisanum inueniri. Praeter quod ille non est in medio Italiae positus, vt patet.

Ibidem subiungit: *Hae Baptilla Mantuanus, ipsam securus Augustinum de re monastica scribentem: apud Ostia Tiberina, vbi remoti à turbari quae scilicet in Eremo habitaret, & in cella, de qua Gersonius mentionem facit dicens quod Augustinus suae pie matris Monia professurus fuerit publice sic in oculis, oculis lacrymosis, ipse solus in cella. Verum decipitur Autor, nam in textu Augustini de cella, de monasterio, de monachatu nulla prorsus mentio habetur, verba Augustini sunt: imminente iam die, quo ex hac vita erat transiturus, quem diem tu noueris, ignorantibus nobis, prouenerat, vt credo, procurante te, oculis tuis modis, vt ego & ipsa soli staremus incumbentes ad quandam fenestram, vnde hortus intra domum, quatuor habebat, prospicebatur, illic apud Ostia Tiberina, vbi remoti à turbari post longi itineris laborē in illis abbas nos nauigatorem, & c. Haec Augustini Eremita apud Ostia Tiberina, haec illius cella fuit, diuersorium vbi comorabatur, donec tempus opportunum in Africam traiecerit ad effectum, vbi non solus, vt Autor fingit, sed cum filio, & socijs morabatur.*

In eod. cap. citat epistolam Papae Cyriaci prohibentis, ne saeculares ad dignitates Episcopales eueherentur. At in Catalogo Romanorum Pontificum nullus nomine Cyriacus reperitur. Putarem voluisse dicere Siricij, nisi nomen Cyriaci secundum, & tertium in textu, & in notis marginalibus haberetur, nam verba ex Cyriaco allegata reperiuntur in epistola Siricij, non ad omnes Episcopos, sed ad vniuersos orthodoxos, in cuius 3. c. inquit: *Certe non fuit praetermittendum, quod semel, aut secundo necessitas haereticorum intulit, contra Apostolica praeccepta vel lege licitum praesumi, neoptimum, vel locum, qui nullo Ecclesiastico sanctus fuerit officio inconsiderate vel Diaconum, vel Presbyterum ordinare: quasi meliores Apostoli sint, quorum audent mutare praecceptum: & qui non didicere, iam docere compellitur. Ita nullus reperitur idoneus clericorum. Verum haec verba nihil pro-*

sunt, ad probandum, Augustinum fuisse monachum ante presbyteratum, & contrarium aperte ostendunt, quod non profuit, patet, quia sicut Siricius prohibet, ne laici assumantur in presbyteros, ita prohibet monachos sacerdotes ordinari, nisi prouentus, & maturae aetatis, & in minoribus ordinibus diu exercitatos, in epistola enim ad Himerum Episcopum Tarconensem c. 9. prohibet, ne laici ante annum 30. promoueantur ad Diaconatum, & ante annum 45. ad Episcopatum, & cap. 13. Quam ob causam aequa opus habuit dispensatione, si fuit monachus, ac si fuisset laicus. Obesse autem manifeste sententiae huius Autoris eadem verba, probatur, quia Siricius distinguit laicos à monachis, & distinctos canones de vtriusque condidit. Vnde si Augustinus erat laicus, non erat monachus: & sic falsitatis conuincuntur glossae huius Autoris, quibus auctoritates D. Augustini passim, & praesertim in eodem cap. interpretatur, vt cum legimus Augustinum laicum, monachum interpretemur.

Ibidem citat Cyriacum in epistola ad omnes Episcopos dicentem: *Monachos quoque, quos vix, ac fidei instituta sancta commendat, Clericorum officij aggregari, & optamus, & volumus.* Quibus in verbis tres errores committit. Primò, quia citat illa verba ex Cyriaco Papa, qui nusquam fuit: & mirum est hunc Autorem ista notissima ignorare, sunt autem verba allegata non Cyriaci Papae, sed Siricij, non in epistola ad omnes Episcopos, vt Autor allegat, qui est secundus illius error, sed in epistola ad Himerum Tarconensem Episcopum, estque cap. 13. illius epistolae. Tertius error est, quia omittit verba praecedentia ex cap. 9. & 10. in quo aetas, & conditiones ordinandorum praescribuntur, obtruncat etiam verba sequentia, quae sunt ista: *Ita vt qui intra trigessimum aetatis annum sunt digni, in minoribus per gradus singulis promouantur ordinibus, & sic ad Diaconatum, vel presbyterij in signa mature aetatis consecratione perueniant: nec statim saltim ad Episcopatum cubilen ascendant, nisi in ipse eodem, quae singulis dignitas superius praefiximus, tempora fuerint consummata. Quae verba si fideliter posuisset, vt debebat, vidisset eandem, & multò maiorem difficultatem accidisset in ordinando Augustino, siue ex monacho, siue ex laico. Vide epistolam eiusdem Pontificis in primo volumine Conciliorum, quorum fragmenta, quae ad rem faciunt, referuntur in Decreto cap. Quicumque 77. dist. & cap. Monachos quoque 16. quae 11.*

Eodem lib. quarto, cap. nono ait: *Augustinus vero gaudens, à se monachos (ita vocamus nunc Eremitas) Canonicis Regularibus distinctos institutos fuisse, scribat eu si fratres, si filij nostri eius, vel potius in Christi serui vestri sumus, audite, quae inuenimus, agnoscite, quae praecipimus, sumite, quae dispensamus.* Citatur in margine liber de Opere Monachorum cap. 28. Quod hic ait, Beatum Augustinum, haec scribere, quia gaudeat Eremitas, qui distinguuntur à canonicis

regu-

regularibus à se institutos, est commentum de suo haustum. Quae causa Augustinum mouerint, scribendum librum de Opere monachorum, & le cas aperit in initio eiusdem libri de Opere Monachorum & lib. 2. Retract. c. 21. nec opus est vercatius dissimulari nouas non veras fingere. An autem, qui monachi olim vocabantur à canonicis regularibus distincti, nunc sint Eremitae Augustinenses vocati, Benedictinis, & alijs antiquis monachis disputandum relinquo: si non etiam ipsi Eremitas, qui dicuntur, Augustinum velle nigratum zona pellica se se praecingere voluisse, differenciam monachorum.

Eodem lib. quarto, cap. decimo inquit: *Louanenses eandem Regulam Religiosae Monachorum datam agnoscunt, in lucem edentes eam eiusmodi titulo, pro habetur in vultu & varijs Codicibus. Regula dicitur ad scripturam D. Ceterum Louanienfibus nunquam in mentem venisse, epistolon feruorum. De ad Eremitas restringere, ex hoc elicere potes quod fermones ad Eremitas, & ebrum de Vita Eremitica ex veris Augustini scriptis reiecerunt in tantum vt propter hoc ipsi Louanienfibus ab Eremitis censores duri, & peruersi calumniatores eocentur.*

Eodem lib. & cap. dicit, Beatum Fulgentium Regulam Monasticam professorem fuisse, & hoc eculius vita per eius discipulum scripta constare quod dicens manifeste indicat, se vel Beati Fulgentij vitam minimè legisse, vel existimare, ceteros illam legere minime potuisse, quomodo enim id dicere potuit, cum in toto libro Vitae Beati Fulgentij ne verbum quidem de Augustini Regula, vel professione monastica habetur?

Ibidem inquit: *Vincenſis etiam in Africa non ignobilis Eremita ad Patrem scribit Augustinum, & circa regulam, si quis inquit, famulus huius sanctitatis frater fugisset in Vltis, & c. Citatur epistola 256. inter epistolas Augustini. Verum epistola Vincenſis non ignobilis Eremita in Africa ad Augustinum, quae est, & vbi reperitur: Certè epistola 256. non est Vincenſis Eremita, sed Valentini Abbatis Augustino familiarissimi, non Eremita, sed Vrbanae, qui pro bono regimine sui monasterij Beati Augustini consilium non raro quarebat, quod non solum non nego, sed quam maximè affirmo.*

Eodem libro quarto capite vndecimo, inquit: *aliquando nonnulli scilicet, & nouiores dubitant, vt non Eremitam Sancti Patris Augustini, Monachi, & Canonicis Regularibus vota facerent. Cui rei alma Theologorum Academia Parisiensis salubriter occurrit: & tandem, maturae praecedente deliberatione, conclusum, quod Religiosi Sancti Augustini, & Monachi illius temporis vocabantur. Rectè quadrat. Erasmus damnatae memoriae haereticus in sua censura Regulae Augustini dixerat, clericos ab Augustino institutos vota non emisisse, & de solis clericis in censura loquens, quae de Augustini cuculla, & balteo*

lib. 1.

regularibus à se institutos, est commentum de suo haustum. Quæ causæ Augustinum mouerint, ad scribendum librum de Opere Monachorum, ille casu aperit in initio eiusdem libri de Opere Monachorum & lib. 2. Retraçt. c. 21. nec opus est veris causis dissimulari nouas non veras fingere. An autem, qui monachi olim vocabantur à canonicis regularibus distincti, nunc sint Eremitæ Augustinenses vocati, Benedictini, & alij antiquis monachis disputandum relinquo: si non etiam ipsi Eremitæ, qui dicunt, Augustinum veste nigra indutum zona pellicea se se præcingere voluisse, ad differentiam monachorum.

Eodem lib. quarto, cap. decimo inquit: *Louanijæ eandem regulam Religiosi Monachi datam asserunt, in lucem edentes eum eiusmodi titulo, prout habetur in vultu & veteribus Codicibus Regulæ illa ad seruos Dei. Ceterùm Louanienfibus nunquam in mentem venisse, episcopum seruorum Dei ad Eremitas restringere, ex hoc elicere potes, quod sermones ad Eremitas, & librum de Vita Eremitica ex veris Augustini scriptis reicerunt, in tantum vt propter hoc ipsi Louanienfes ab Eremitis censores duri, & peruersi calumniatores vocentur.*

Eodem lib. & cap. dicit, Beatum Fulgentium Regulam Monasticam professorem fuisse, & hoc ex illius vita per eius discipulum scripta constare, quod dicens manifestè indicat, se vel Beati Fulgentij vitam minime legisse, vel exillimare, ceteros illam legere minime potuisse, quomodo enim id dicere potuit, cum in toto libro Vitæ Beati Fulgentijne verbum quidem de Augustini Regula, vel professione monastica habetur?

Ibidem inquit: *Vincenij etiam in Africa non ignobilis Eremita ad Patrem scribit Augustinum, & circa regulam, si quid, inquit, famulus hic tue sanctitatis fratris suggererit Flouus &c. Citatur epistola 256. inter epistolas Augustini. Verùm epistola Vincenij non ignobilis Eremitæ in Africa ad Augustinum, quæ est, & vbi reperitur? Certè epistola 256. non est Vincenij Eremitæ, sed Valentini Abbatis Augustino familiarissimi, non Eremitæ, sed Verbanæ, qui pro bono regimine sui monasterij Beati Augustini consilium non raro quærebat, quod non solum non nego, sed quam maxime assumo.*

Eodem libro quarto capite vndecimo, inquit: *Aliquando nonnulli scilicet, & nouatores dubitauerunt, vitam Eremiticam Sancti Patris Augustini, Monachi, & Canonici Regularis vota facerent. Cui rei alma Theologorum Academia Parisiensis salubriter occurrit: & tandem, matura præcedente deliberatione, conclusum, quod Religiosi Sancti Augustini, & Monachi illius temporis vocabantur. Rectè quadrat. Erasmus damnatæ memoriæ hæreticus in sua censura Regule Augustini dixerat, clericos ab Augustino institutos vota non emisisse, & de solis clericis in censura loquentem, quæ de Augustini cuculla, & balteo*

Lib. I.

K

VII

coriaco in quibusdam libris legebantur, tanquam fabulosa respiciens, fatetur, Augustinum se, & suos nunquam monachos vocare consueuisse. Canonici Regulares rogauerunt almam Theologorum Academiam Parisiensem, vt hoc dubium matura discussione, ac deliberatione habitata resoluere. Edidit ob id Riccardus Cenomanus eruditissimam Apologiam contra Erasmus, Antidotum nuncupatam: in ea Apologia ostendit, Augustinum se, & suos aliquando Monachos vocare: sed aduertit æquiuocationem nominis Monachi opinionis errorem peperisse, & subiungit: *Itaque Augustinus quando respicit causam, & functionem, separat à monacho: quando verò communem vitam, & concordem considerat, confundit.* Eremitarum verò non solum non meminit, sed propter nonnullos, qui æquiuocatione nominis monachi in errorem labebantur, & ipsi alios in errorem traherent, data opera aduertere voluit, qua ratione Augustinus suos clericos monachos vocauerit, ob vitæ nimirum communitatem. Demum Parisiensis Academia, re mature discussa, si quens Decretum promulgauit, extractum ex registro facultatis Theologiæ in Vniuersitate Parisiensi.

Anno Domini millesimo quingentesimo trigésimo nono, die Sabbati vltima Ianuarij, fuit congregata sacra Theologia facultas apud sanctum Maturnum per miraculum, post Massam de Spiritu sancto, super difficultate orta circa censuram Erasmi super tertiam regulam Religiosorum sancti Augustini. Dubitabatur autem à plerisque, an Religiosi vocabantur tempore Augustini. & ad supplicatorem fratrum Sancti Victoris, qui petebant solutionem illius difficultatis, facultas disputauit de materia illa, non solum per deputatos, sed per totam facultatem disputatum est diligenter. & tandem matura præcedente deliberatione conclusum fuit, quod Religiosi Sancti Augustini, & Monachi illius temporis vocabantur: & quod illa censura Erasmi non est probanda, sed est scandalosa: & Apologia Magistri nostri Cenomani contraria illi censura est recipienda, & digna, qua imprimatur. Hinc videt, neque Erasmus, neque Riccardum Cenomanum, neque Academiam Parisiensem de Eremitis Augustinensibus dubitasse, an illi tempore Augustini vocerent, & tamen iactat confidenter hic Autor, per tandem Academiam definitum esse, quod Eremitæ Augustiniani tempore Augustini vocabantur.

Eodem libro quarto capite duodecimo inquit: *Ita confirmata est Religio Fratrum Eremitarum Sancti Augustini chari, & accepti Romani Fontis, & specialiter Innocentio Primo, qui constitutionem fecit de omni Ecclesia, & Regula Monachorum. Citatur in Margine Platina in Innocentio Primo. Lege Platina, & omnes, qui vitas Romanorum Pontificum scripserunt, nunquam inuenies, ante Innocentium Tertium Religionem Eremitarum confirmatam: sed nec etiam ipsam Augustini regulam, licet multi Pontifices, & Concilia illam*

M.
num fuisse monachorum
oncrarium aperit
tet, quia sicut Sc
in presbitero
eriores ordinari,
& in minoribus
sola enim ad Hi
sem c. 9. prohibet
teantur ad Dico
piscopatu, & cap.
s habuit dispensa
ct laicus. Obesse
distinguit laicos à
de virisque con
us, non erat mou
Angulini glossam
Augustini passim,
pretatur, vt cum
monachum inter
sola ad omnes E
aque, quos vitæ, si
teretorum officij
Quibus in verba
quia citat ista verba
fuit: & mirum est
gnorare, sunt aut
er, sed Siricij, non
vt Autor allegat
sed in epistola ad
scopam, & quæ ce
ror est, quis omni
to, in quo artas, &
raferuntur. ob
que sunt ista: Ita
um sunt digni, in
eantur ordinibus.
signia matore a
tion saltu ad Episc
eadem, qua sequi
tempora fuerunt
osuisse, vt debu
natiorem difficul
ustino, siue ex no
lam eiusdem Pon
cilioium, quorum
referuntur in De
& cap. Monachi
ait: Augustinus
maxime Eremitas
sistunt fuisse scri
vel potius in Chri
emus agnoscat, qu
um. Citatur in mar
rum esp. 28. Quod
hæc scribere, qua
untur à canonicis
regu-

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

vti approbatam omnibus canonicis clericis, & etiam Canonis seruandam proponant, de qua re supra dictum fuit. Platina verba sunt: *De Iudae quoque, & Paganis, deque Monachis Regulas quasdam tulit. At si hoc est Ordinem Fratrum Eremitarum confirmare, cur non etiam Ordo Iudaeorum, & Paganorum confirmatus dicitur? Deinde aliud est facere Regulas pro Iudaeis, & Paganis, & etiam pro Monachis: aliud est Regulas Iudaeorum, vel Paganorum, vel Monachorum confirmare. Platina primum dicit, non autem secundum. Dices, apud Anastasium, & Damasum in Innocentio Primo ita haberi: *Hic constitutum fecit de omni Ecclesia, & de Regula Monasteriorum, & de Iudaeis, & Paganis.* Sed hoc non est allegare Platina. Deinde non dicit, quod fecerit constitutum de Regulis Monachorum, sed monasteriorum, & ne te diuini teneam vide hanc flatuta, siue illas regulas ab Innocentio primo factas in epistola illius secunda ad Victicum capite decimo, & refertur in capite de Monachis decimasexta quaestione prima. Sed vt videas, quam falsum sit, quod Innocentius I. vel Ordinem Eremitarum, vel Beati Augustini Regulam confirmauerit, audi hunc ipsum Autorem in eodem capite in verbis antecedentibus hęc scribentem: *Antonius, Basilus, Augustinus Auctores Religionum fuerunt in eam leguntur à Pontifice approbationem quaesuisse, propter ea quod nondum extaret in Ecclesiis istum id praecipuum, Hac Illustrissimus Cardinalis Bellarmionus, Unde Ordo Fratrum Augustinensium confirmatus relucet absque solemnitate Romani Pontificis approbatione, quod Gesenius ita confirmat. De Religiosis antiquis non legitur aliquam approbationem expressam Sedulo Apostoli à quaesitissimorum vitam sanctam esse. Ista sciente, & multis & varia privilegia concedente erat eorum plena confirmatio.**

Eodem libro quarto, & capite duodecimo ad finem inquit: *Vnde Innocentius Papa III. ante ipsam Conuentionem Lateranensem Vlyssiponensi, & Colimbriensi Episcopi praecipiens, vt egerent feminam quandam habitum Ordinis Sancti Patris Augustini resumere, quippe quae in manibus vnus ex illis Ordine Eremitae votum castitatis emiserat. Haec Azorium libro 12. Insuper in eodem moralium cap. 23. Verum illius pace dupliciter dicitur. Primum dum ait, Innocentium III. in ea epistola dicere, illam feminam votum emisisse in manibus vnus ex Ordine Eremitarum S. Patris Augustini. textus praemanibus omnium habetur in capite in sinuante qui clerici vel vouentes. Secundo cum ait, hoc dicere Azorium. Nam Azorius dicit se, quae Eremitani pro illorum antiquitate adstruenda commiscuntur, solum referre: & contrariam sententiam canonicorum probabiliorum sibi videri: neque in Decreto, neque in Decretali huius ordinis vllam profus mentionem haberi, sed solum in duobus locis in sexto libro Decretalium. Vide illum.*

Eodem libro quarto, capite decimo tertio inquit, B. Augustinum post primum monasterium in Agro Tagastensi exstructum ob multitudinem, & inquietudinem multorum aduentantium, inde ad duo milliaria recessisse ad quemnam montem altissimum, ad quem non nisi per viam valde aridam, & penosam adiri poterat, &c. Haec, inquit, Sigibertus Beato Augustino notissimus in epistola ad Macedonium. Miror huius generalis Chronistae diligentiam, & fidem in testimonij historicorum referendis, vigibertus, siue quisquis fuerit autor illius epistolae ad Macedonium, scribit, August. primum monasterium apud Hipponem in horto Valerij exstruxisse: hic autem ex Sigiberto in agro Tagastensi exstructum affirmat. Deinde ait, Sigibertum Augustino notissimum fuisse. At Sigibertus, vt supra capite vigesimo nono notandum est, anno Domini 1111. latum concessit.

Eodem capite dicit, illum Ciuem Hipponensem Beati Augustini amicum, propter quem herandum ille ex agro Tagastensi Hipponem venerat, cuius meminit Possidius capite tertio, & idem Beatus Augustinus sermone primo de communium vita Clericorum, fuisse Bonifacium Comitem, cui Beatus Augustinus epistolam septuagesimam scribit, idque ex ipsa epistola nititur comprobare. At facilius ignem ex aqua elicere poterit, quam ex illa epistola, quod autor intendit: nam ex illa epistola aperte habes, Bonifacium Comitem, quo tempore Beatus Augustinus Hipponem iuerat, vxorem habuisse ea verò defuncta, ipse Bonifacio monasterium ingredi uolenti, Beatum Augustinum, vt in sermone pro Ecclesia defensione contra molestias Barbarorum maneret, sermone proposito calitatis, fuisse. Verba Beati Patris Augustini sunt: *Nemp̄ omnes alius publicos, quibus occupatus eras, reliqueris et optebas, & in vicium satillam conferre, atque in ea vita vivere, in qua Serui Dei Monachi viuunt. Vt autem non faceres, quid te reuocauit nisi quia considerasti, ostendentibus nobis, quantum prodesset Christi Ecclesiae, quod agebas, si ea sola inueneras ageres, vt defensa ab insellatantibus Barbarorum, quietam, & tranquillam vitam agerent sicut dicit apostolus, in omni pietate, & castitate: tu autem ex his modis nihil quaereres, nisi ea, quae necessaria essent huius vitae sustentandae tuae, ac tuorum, accitibus balneo continentis, & inter arma corporalia spiritibus armis tutatis, fortiusque munus. Cum ergo se esse in hoc proposito gaudentem, nauigasti, vxoremque duxisti, &c.*

Eodem libro quarto, capite decimo quarto ait: *Satis inde superque notum illud monasterium Hipponense non esse Canonicorum, hoc enim Beatus Augustinus non vbi solus Presbyter, sed Episcopus instituit. Citat Possidium in vita Augustini capite quinto, ipsum Beatum Augustinum epistola septuagesima nona, sed falso, nam vbi habet in epistola septuagesima sexta, Innocentio*

tium primum epistola secunda ad Victicum. Omnia tamen extra propositum, & perperam nullus enim Autorum, quos citat, dicit monasterium illud clericorum non fuisse. E contrario Possidius capite vndecimo dicit, ex illo monasterio consueuisse accipi clericos Ecclesiae Hipponensis, & alij, & capite quinto ait, quod factus presbyter monasterium intra Ecclesiam mox instituit, quod Ecclesia, & etiam ipsi Eremitae interpretantur de monasterio clericorum, cum dicunt in officio: *Factus ergo Presbyter monasterium Clericorum mox instituit.* Nec valent frigida glisfa recens excogitata ad obtundendas nebulae veritati, quod instituerit monasterium Clericorum, quia Eremitae facti sunt Clerici. Nunquam enim Eremitae facti sunt Canonici Cathedralium, quomodo illi Clerici se habent passim Canonici Cathedralis Hipponensis. Lege Iordanum lib. secundo in Vitas Fratrum capite decimo quarto ista commenta vana resistentem, ac scribentem: *Et cantatur in antiphona, Quod factus presbyter monasterium Clericorum mox instituit: non dicit monachorum, sed clericorum.*

Ibidem ait: *Nec de alijs, quam de Eremitis Hipponensibus, & ita iam institutus Tagasta, & Carthagine multaque Africa loca loquitur adhibere monachos ex Campania sanctus Paulinus ad Magistrum suum Alipium, quos ita salutariter iubens: Benedicite sanctitati vestrae, & imitatores in Domino Fratres (si dignantur) nostris tum in monasterijs Carthagine, Tagastis, Hippo Regis, cum tota Parochia eius, atque omnibus rebus loci Dominici catholice seruantes, multo assidu, & obsequio salutaris rogamus.* At quod Alipius Paulini Magister fuerit, vnde obsecro hauiit? cum quo tempore illam epistolam ab autore allegatam, quae est num. 35. inter epistolas Augustini, scriberet Paulinus, ne dum ipsum Alipium fati nosset, nec vicissim illi notus esset, vt ex serie epistolae patet. Vbi etiam reperit, illos, de quibus Paulinus scribit, non alios, quam Eremitas Hipponem, & Carthagine clericos factos, esse potuisse? Satius fecisset, hoc vel leui coniectura probasset.

Ibidem. Multi denique ex istis Eremitis assumebantur ex monasterijs ad seruiendum Ecclesiae cathedralium, prout necessitas postulabat, de qua vt Possidium: *Ex monasterio, quod per illum memorabilem virum Augustinum & esse, & crescere & capere, magno desiderio sine, atque accipere Episcopus. Et in verbis praecedentibus ad idem probandum citat verba Possidij capite quinto dicentis: *Bono procedente exemplo accepta ab Episcopo potestate presbyteri nonnulli tractare coeperunt Verbum Dei.* Et alia verba Augustini epistola septuagesima septima ad Aurelium. Verum omnia signenta sunt. Lege librum Possidij, lege epistolam Augustini, nihil in locis allegatis de Eremitis reperies.*

X. Lib. 4. cap. 1. dicit Eremitas, vel monachos assumptos ad ordines Clericales, vel ad Episcopatum

tium primum epistola secunda ad Victricium: Omnia tamen extra propositum, & perperam, nullus enim Auctorum, quos citat, dicit monasterium illud clericorum non fuisse. E contrario Possidius capite vndecimo dicit, ex illo monasterio consueuisse accipi clericos Ecclesie Hipponensis, & alij, & capite quinto ait, quod factus presbyter monasterium intra Ecclesiam mox instituit, quod Ecclesia, & etiam ipsi Eremitae interpretantur de monasterio clericorum, cum dicunt in officio; *Factus ergo presbyter monasterium clericorum mox instituit.* Nec valent frigida glossae recens excogitatae ad obrudendas nebulas veritati, quod instituerit monasterium clericorum, quia Eremitae facti sunt Clerici. Nunquam enim Eremitae facti sunt Canonici Cathedralium, quomodo illi Clerici fiebant passim Canonici Cathedralis Hipponensis. Lege Iordanum libro secundo in Vitae Fratrum capite decimo quarto ista commenta vana rescipientem, ac scribentem: *Et cantatur in antiphona. Quod factus presbyter monasterium clericorum mox instituit: non dicit monachorum, sed clericorum.*

Ibidem ait: *Nec de aigi, quam de Eremitis Hipponensis, & ita iam institutus Tagasta, & Carthagine, multaque Africa loci loquitur adhuc monachus ex Campania sanctus Paulinus ad Magistrum suum Alipium, sociis salutare iubens: Benedicis sanctitatis tuae comites, & imitatoris in Domino Fratres (si dignantur) nostros tum in monasterijs Carthagine, Tagasta Hipponis Regis, cum tota Parachysis tua, atque omnibus tibi locis Domino catholice seruientes, multo affectu, & obsequio salutare rogamus.* At quod Alipius Paulini Magister fuerit, vnde obsecro haussit? cum quo tempore illam epistolam ab autore allegatam, quae est num. 37. inter epistolas Augustini, scribebat Paulinus, ne dum ipsum Alipium satis nosset, nec vicissim illi notus esset, vt ex serie epistolae patet. Vbi etiam reperit, illos, de quibus Paulinus scribit, non alios, quam Eremitas Hipponis, & Carthagine clericos factos, esse potuisse? Satis fecisset, si hoc vel leui coniectura probasset.

Ibidem. *Multis denique ex istis Eremitis assumebantur ex monasterijs ad seruendum Ecclesiae cathedralibus, prout necessitas postulabat, de qua re Possidius: Ex monasterio, quod per illum memorabilem virum Augustinum esse, & crescere coepit, magno desiderio posuit, atque accipere Episcopus.* Et in verbis praecedentibus ad idem probandum citat verba Possidij capite quinto dicentis: *Bono praecedente exemplo accepta ab Episcopi potestate presbyteri nonnulli tractare coeperunt Verbum Dei.* Et alia verba Augustini epistola septuagesima septima ad Aurelium. Verum omnia signenta sunt. Legelibrum Possidij, lege epistolam Augustini, nihil in locis allegatis de Eremitis reperit.

X. *Ib. 4. cap. 1. dicit Eremitas, vel monachos assumptos ad ordines Clericales, vel ad Epi-*

scopatum deposito pallio, & cingulo monachali clericalibus indumentis vt consueuissent, vt essent conformes alijs clericis. Allegat textum Caesellini I. in Epistola ad Episcopos Viennensem, & Narbonensem. *Primo quod ait, Monachos ad sacerdotium assumptos, siue etiam ad Episcopatum, habitum monasticum deponere potuisse, vel consueuissent, & habitum clericalem assumpsissent, falsum omnino est.* Nam Pontifices, qui monachis concesserunt, vt pro Ecclesiarum necessitate, vel utilitate, monachi possent ad sacros ordines promoueri, id catenus permiserunt, si salua manerent tum propositum, tum etiam alia monastica instituta. Ita Innocentius I. in cap. de monachis 16. qu. & Gelasius I. capite Priscis, 55. distinctione. Et quia externus habitus signum est internae professionis, vt notat D. Thomas quart. 185. artic. 8. ideo vsus Ecclesiae Catholicae semper obtinuit, vt monachi ad Episcopatum assumpti proprium habitum retinerent. Et miror, hunc autorem contrarium dicere sine teste, contra antiquissimam consuetudinem Ecclesiae, cuius initij non extat memoria, vel notitia apud nos. Sed esse verum id esset, quod tamen falsissimum est, adhuc magis falsum est, quod hoc scribat Caesellinus in epistola allegata. Et mihi quidem videtur haec licentia non ferenda, vt cuius licitum sit literis Pontificum quicquid placuerit, pro eius libito imponere. Referam verba eiusdem Papae ex illius epistola, quae habetur in primo volumine Conciliorum ante Concilium Ephesinum: *Didicimus, inquit, quosdam Domini sacerdotes superstitioso potius cultu inseruire, quam inuentu, vel fidei puritati: sed non mirum, si contra Ecclesiasticum morem faciunt, qui in Ecclesia non creuerunt, sed alio venientes timere scum hac in Ecclesiam, quae in alia conuersatione habuerant, intruerunt. Amittunt pallio, & lumbos praecincti credunt, se scripturae fidem non per spiritum, sed per literam completuros. Nam si ad hoc ista accepta sunt, vt taliter seruirentur, cur non sunt pariter, quae sequuntur, vt lucerna ardentis in manibus vna cum baculo tenentur? Habent suam ista mysterium, & intelligentibus ita clara sunt, vt magis, quam decet, significatione seruentur. Nam in lumborum praecinctione cassitas, in baculo regimen pastoralis, in lucerna ardentibus boni fulgor operis, de quo dicitur, opera vestra luceant, indicantur. Habent tamen istum forsitan cultum, morem potius, quam rationem sequentes, qui remotioribus habitant locis, & procul a ceteris degunt. Vnde hic habitus in Ecclesijs Gallicanis, vt tot antiorum, tantorumque Pontificum in alterum habitum consuetudo vertatur? Discernendi a plebe, vel ceteris sumus doctrina, non veste, conuersatione, non habitu, mentu puritate, non cultu. Nam si studere in ipsam nouitatem, traditum nobis a patribus ordinem calcabimus, vt locum superuacuum superstitionibus faciamus. Rudes ergo fidelium mentes ad talia non debemus inducere, &c.* Vide quare, an de habitu monachorum abijciedo, cum ad Sacerdotia, & Episcopatum assumpti, an potius de habitu superstitioso ab haeretis,

vel ab his, qui de hæresi ad Ecclesiam veniebant, introducto loquatur, quem omnino abijci Cœlestinus præcipit, & diligenter cauere, ne locum superstitionibus faciamus. Crediderim ego, Cœlestinum de superstitioso habitu quorundam monachorum, hæreticorum tamen Eustathianorum nuncupatorum, locutum, contra quos tempore Syluestri Papæ I. celebratum est Concilium Grangense. Hi enim inter alias superstitiones pallijs omnino vtendum docebant, & à birris, siue alia veste communi abstinere iubebant. Extat Canon dicti Concilij duodecimus in ordine, qui superstitionem illam sub pœna anathematis interdicit: & refertur in decreto cap. si quis virorum. trigesima distinctione. Vt cuique sit, hoc certum, eos, qui superstitionem illum habitum in Gallias introducere volebant, de hæresi ad Ecclesiam venisse, ac fortè de longissimis terrarum spatijs, puta ex Oriente, vbi Eustathianorum Monachorum reliquæ fovebantur: nam dicit Cœlestinus, quod illi in Ecclesia non creuerant, sed alio venientes itinere, secum hæc in Ecclesiam, qua in alia consuetudine habuerunt, intulerunt. Et infra. Habent tamen istum forsitan cultum, in quem potius quam rationem sequentes, qui remotionibus habitant locis, & precol à ceteris degunt. Si autem concedat autor Cœlestinum de suis Eremitis loqui, nolo esse obliuiscens in contradicendo, dum tamen illos Beatissimi Patris Augustini familiæ non adscribat.

XI. **L**ib. 5. cap. 8. inquit: Illustrissimus verò Bellarminus breuem fecit, & doctam dilucidationem, vt germanos Augustini scriptis agnosceremus, sed à Louaniciensi differt solum in sequentibus in primo tono librum de Vita Eremiticâ, & c. Vt qua fide Bellarminus, & alios referat, apud omnes senel conflet, ponam hic illius verba, & è regione verba Cardinalis Bellarmini. Autor ex Bellarmino. In primo tomo librum de Vita Eremiticâ ambigo an sit Augustini, cum nec in Retractationibus, nec in indiculo reperitur. Bellarminus in libro de Scripioribus Ecclesiasticis in Augustino in Censura operum tomi primi. *Libet de Vita Eremiticâ non potest esse Augustini, cum in eo nominentur Sancti Patres Benedictus, & Gregorius. Autor ex Bellarmino, in secundo tomo item epistola sexdecim ad Bonifacium, nempe centesima sexagesima secunda, & cetera non videntur esse Augustini: non tamen est euidens, non esse Augustini.*

Bellarminus in censura tomi secundi. *Epistola sexdecim Augustini ad Bonifacium, & Bonifacii ad Augustinum, qua interferuntur inter epistolam ad Honoratum de fuga in persecutione, & epistolam ad Eusebium de voto continentie, non videntur esse Augustini: sed breuissima sunt, & non multum referunt cuius sint.*

Autor ex Bellarmino in tomo tertio. *Speculum tribuitur à Possidio non solum in indiculo, sed etiam in Vita S. Augustini, tamen si fortè aliqui mutauerint textum scripturæ, vt pro eo, quem Augustinus posuerat, posuerit ipse eum, quem nostræ translationis habet.*

Bellarminus in censura tomi tertij. *Libet, quod dicitur Speculum, quamuis de eius auctore, aliqui dubitauerint, verè S. Augustini est. Nam & habetur in indiculo Possidij, & ipse idem Possidius in Vita S. Augustini tradit hunc librum ab Augustino fuisse scriptum.*

Autor ex Bellarmino in tomo sexto. *Libet de Vita contra Manicheos, non videtur esse Augustini, quia non fit eius mentio in Retractationibus, neque in indiculo Possidij, & quia videtur Theodorus in Vita Augustini, vt est illa cap. 18. Si Deus incorruptibilis est, & c.*

Autor ex Bellarmino in tomo septimo. *Libet contra Fulgentium Donatistam insertum est an sit Augustini, cum non habeat, aliquod testimonium ab aliquo auctore graui.*

Bellarminus in censura tomi septimi. *Libet contra Fulgentium Donatistam dialogus est, & c. & ceteris libris in hoc dialogo, vnde probati possunt, autorem esse non esse Augustinum, nisi quod eius mentio non habeatur in Retractationibus, neque in indiculo: Sed fieri potest, vt in tanto numero librorum tum ipse Augustinus, tum Possidius vnus libelli oblitus fuerit.*

Lib. sexto, dicit corpus Beati Augustini concessum fuisse Eremitis ex quodam Chronico sui Pamphili. Quod in tantum à vero abest, vt Eremitæ Augustiniani vsque in hunc diem, neque Augustini corpus viderint, nec locum, vbi Sanctissimi Patris reliquæ conduntur, illic repositæ ob timorem Gallorum, ne subirentur, antequam Eremitæ ex concessione Ioannis XXII. admitterentur ad Ecclesiam Diui Petri in Cælo aureo.

Eodem libro 6. cap. 7. de Constitutionibus Petri Portienfis loquens, illas cum Augustini regulâ confundit.

Dies deficerent, si omnia huius auctoris mendacia, hic forent scribenda, vnum pro Colophone adnotabo, eodem libro sexto, pagina 171. ex relatione Oldradi Episcopi Mediolanensis scribitur reliquias Beati Augustini ex Sardinia Papiam translatas anno Domini 797. pridie Kalendas Martij. Qua in re manifeste errat. Hæc enim translatio per Luitprandum Regem Longobardorum facta est, quod nullus negabit: Luitprandus verò sub anno 744. extremum diem obiit, quod ex Paulo Diacono Baronius ibidem notauit. Regnum etiam Longobardorum anno 774. extinctum est, vt ibi pariter Baronius ex Annalibus Francorum obseruauit. Sed indulgeo Chronico: in historiis Longobardorum minus veritas: Saltem vidisset epistolam Oldradi, quam allegauit, nam illam videre poterat apud eundem Baronio tomo nono, sub anno 725. quod anno eiusmodi translationem Rege Luitprando procurante factam in hunc modum scribitur

Optimo Regum possino Carolo Magno, Petrus Cisterciensis indigne Mediolanensem archiepiscopum, perennem in Christo coronam Opus quod ceteris doctis, & c. E. infra. Vnde Luitprando asserendi filio Longobardorum Rege, qui tempore à die obitus ipsius Sancti Patris, scilicet Augustini ducens, & obijt ante anni decem, scilicet ante Regem Longobardorum adempto, & perferente in vero Religiosum proposito, quippe qui proceptor, & defensor fidei Ecclesiarum Dei extitit, & c. infra. Legatus fuit proceres nobiles cum magno pondere aurij, & argenti transfugerunt in Sardiniam, & redierunt sanctum corpus à Barbaro, ne cuique illat imponentes, Dei misericordia, & ingenti eorum gaudio plenè vultu per tranquillam mare in vnius diei, & noctis spacio peruenit sunt antipodium, & Riuum Iannoniensem Beuifra. Hæc translationis corporis S. Augustini facta fuit pridie Kalendas Martij, scilicet in sancta Petri Sede Gregoriana, me. eius in vniuerso secundo, & c. Vtrum autem Gregorius secundus vixerit anno 727. quo anno hic Autor prædictam translationem factam scribit, non opus est nunc demonstrare. Et demum cum licita Oldradi di sub anno 796. data fuerit, quomodo potuit Chronista non penitus oblitus esse eandem translationem in sequentibus annis recitare?

CAPVT TRIGESIMVM SEPTIMVM.

Que Cornelius Lancillottus in libro de Vita S. Augustini, ad illius monachatum adstruendum, aut falsò, aut perperam allegauit.

Rater Cornelius Lancillottus, qui nuper tres libros de Vita S. Augustini edidit, quos impressores Coloniaenses in nouissima librorum Sancti Augustini editione, cum vita ipsius Augustini per Possidium exarata in limine primi tomi imprimendis curauerunt, vt de sua fide, ac diligentia legentes certiores redderet, statim in principio operis epistola sub nomine Possidij ad Macedonium scriptæ fragmentum ponit. Augustinum, inquit, homo celestis, magno duntaxat, pater Patrum, Doctor Doctorum, abyssus sapientie & c. Augustinum per Angelum in seruore, par prædictum in absconditis omnium mysteriorum reuelatione, par a Possidio in predicatione, par Martyrium in desiderando passum per Confessoribus in disciplinarum traditione, & par Virginitatis in continentia obseruatione. Et concludit: Si omnia membra verterentur in linguas, adhuc non esset sufficiens ad Laudandum tantum Patrem, & Doctorem Hæc epistola similis est illi, quæ sub nomine Sigberti Augustini familiarissimi ad Ma-

Domino Regum p[ro]p[ri]o Carolo Magno, Petrus Oldradus indigenus Mediolanensis Archiepiscopus, pervenit in Christo coronam Opus quod celsitudo vestra, &c. Et infra: Unde Luitprando Afrandi filio Longobardorum Rege, quo tempore à die obitus ipsius Sancti Patris, feliciter Augustini ducenti, & octoginta anni devotuti fuerant Regni Longobardorum adepti, & perseverante in vero Religione proposito, quippe qui procellor, & defensor fidei Ecclesiarum Dei exstitit, &c. Et infra. Legatos suos proceres nobiles cum magno pondere auri, & argenti transfussit in Sardiniam, & redimentes sanctum corpus à Barbaris, nuncque illud imponentes, Dei misericordis, & ingentium gaudis plenius velis per tranquillam mare in vavus diti, & nobis spicio perducti sunt ante portum, & statim in lanuonem &c. infra. Hæc translatio corporis S. Augustini facta fuit pridie Calendas Martii sequenti in sancta Petri Sede Gregorio bo. me. eius nomine secundo, &c. Verum autem Gregorius secundus vixerit anno 777. quo anno hic Autor prædictam translationem factam scribit, non opus est nunc demonstrare. Et demum cum litera Oldradi sub anno 796. data fuerit, quomodo potuit Chronista non penitus obliuiscus eandem translationem in sequentem annum rejicere?

CAPVT TRIGESIMVM SEPTIMVM.

Quæ Cornelius Lancillottus in libro de Vita S. Augustini, ad illius monachatum adstruendum, aut falso, aut perperam allegavit.

Rater Cornelius Lancillottus, qui nuper tres libros de Vita S. Augustini edidit, quos impressores Colonienfes in novissima librorum Sancti Augustini editione, cum vita ipsius Augustini per Possidium exarata in limine primi tomi imprimendos curaverunt, vt de sua fide, ac diligencia legentes certiores redderet, statim in principio operis epistolæ sub nomine Possidij ad Macedoniu[m] scriptæ fragmentum ponit. Augustinus, inquit, homo celestis, imaginis divinitatis, pater Patrum, Doctor Doctorum, abyssus sapientia &c. Augustinus per Angelu[m] in seruore, per Prophetam in absconditis, in mysteriorum revelatione, per Apostolum in predicatione, per Martyribus in desiderando passionem, per Confessoribus in disciplinarum traditione, & per Virgines in continentia observatione. Et concludit: Si omnia membra verte rentur in linguas, adhuc non esset sufficiens ad laudandum tantum Patrem, & Doctorem. Hæc epistola similis est illi, quæ sub nomine Sigiberti Augustino familiarissimi ad Ma-

cedonium circumfertur, & ex eadem officina edita, hoc vno excepto, quod non ita mendacis scatur, forte quia autor integrum exemplum non possuit, sed illius fragmentum. Stiles omnino diuersus à filio Possidij. Huius epistolæ nullus Autor fide dignus meminit. Et vbi quales tandiu latuit? Vocat Augustinum imaginem diuinitatis, quod etsi aliquo sensu bono, & Catholico admittatur, apud Doctores in vfu non est nam esse imaginem diuinitatis est proprietas quam Paulus Christo tribuit ad Colossens. 1. Secundo Augustinum Apostolum in predicatione parem facit. Verum neque Possidius in vita Augustini, neque Ecclesia in eius officio tantum illi tribuere audeat. Sed post Apostolos in dispensando Dei verbo illi secundas concedit. 107. quos. 10. quos, secunda dispensatio verbi Dei primis reseruit. Tercio, inquit illum parem fuisse Virginibus in continentia obseruatione, quod falsum esse nullus ignorat, nec puto Augustini discipulum, & virum aliqui sanctissimum, Magistram, & patrem mendacis honorare voluisse, cum non deesset campus feracissimus laudum veritissimum.

Lib. 1. cap. 38. probat Augustinum, quando in Ostijs Tiberinis morabatur, in Africam rediturus, monachum fuisse, siue Eremitam. Allegat Augustinum lib. 9. Confess. cap. 10. ar. nec ibi, nec alibi hoc dixit Augustinus.

Ibidem dicit, Paulinum Nolanum hortari Vincentium ad vitam eremiticam, citat epistolam 36. inter epistolas Augustini. Vide illam, & omnes Augustini epistolas, nihil tale reperies.

Lib. 2. cap. 1. fatetur, inuentam Mediolani epistolam Valerij Hipponensis Episcopi ex Africa Mediolanum missam, eamque ex Bibliotheca Mediolani Ducum Græco sermone scriptam, latinitate postea donatam. At de dicta epistola cuius fidei esse possit, dictum est supra capite vigesimo octauo.

Eodem lib. cap. 4. dicit, Augustinum fuisse Monachum, vt contra distinctum à Clerico, citat Possidium in vita Augustini cap. 2. lege illum, nihil inuenies.

Ibidem fatetur seruari in Bibliotheca Vaticana librum vetustum Augull. de Cognitione veræ vitæ, in cuius fine dicitur, illum scriptum fuisse Eremitis in monte Pisano. Verum de hoc libro diximus capite precedenti, vel non esse Augustini, vel in monte Pisano ab Augustino scriptum minime fuisse quia monte Pisano non fuit, & forte illum non vidit.

Eodem libro cap. 5. dicit ex sermone 49. de diuersis haberi Augustinum portasse tunicam longam, zona præcinctum cum cuculla. Sermo præ omnium mantibus est, videlicet sermo primus de Communi vita Clericorum, in quo de zona, cuculla, & veste longa, nec iota vnum, nec vnus apex.

M. tertij: Liber, qui eius Auctore, adque nam & habetor in idius in vita S. Augustino fuisse confert. o sexto: Liber de v, obentibus & vltio. sexti: Liber de v, se Augustini, quos, neque in lucu insolitu Augustini, us est, &c. no septimo: Liber vni est an sit Augustinorum ab habito. septimi: Liber cuius est, &c. & certi possit, autem in mentio non habetio: Sed fieri potest, Augustinum, tam p[ro]p[ri]o.

nti Augustini conquodam Chroni, à vero abest, v hunc diem, nec locum, vbi luntur, illic reponubriperentur, ac e Ioannis XXII. iui Petri in Colo nstitutionibus Pe Augustini regula us autoris menda, o Colophon ad gina 171. ex relationis scribit, rena Papiam trans Kalendas Marti, e enim transio obardorum facta prandis verò sub obierat, quod ex em notant. Re anno 774. curtus ex Annalibndulgeo Chronium minus verli Oldradi, quam oterat apud eunb anno 725. quo Rege Luitpranc modum scribit.

1A4